

MEZIŘÍČSKÉ KALENDÁRIUM LEDNA 2010

1849/1850 – 160. výročí zřízení politického okresu a Okresního hejtmantství Valašské Meziříčí, do r. 1909 včetně pozdějšího okresu Vsetín (vyhláškou Ministerstva vnitra z 9. srpna 1849 č. 355 říšského zákona bylo na Moravě zřízeno 25 okresních hejtmantství, ve Slezsku 7).

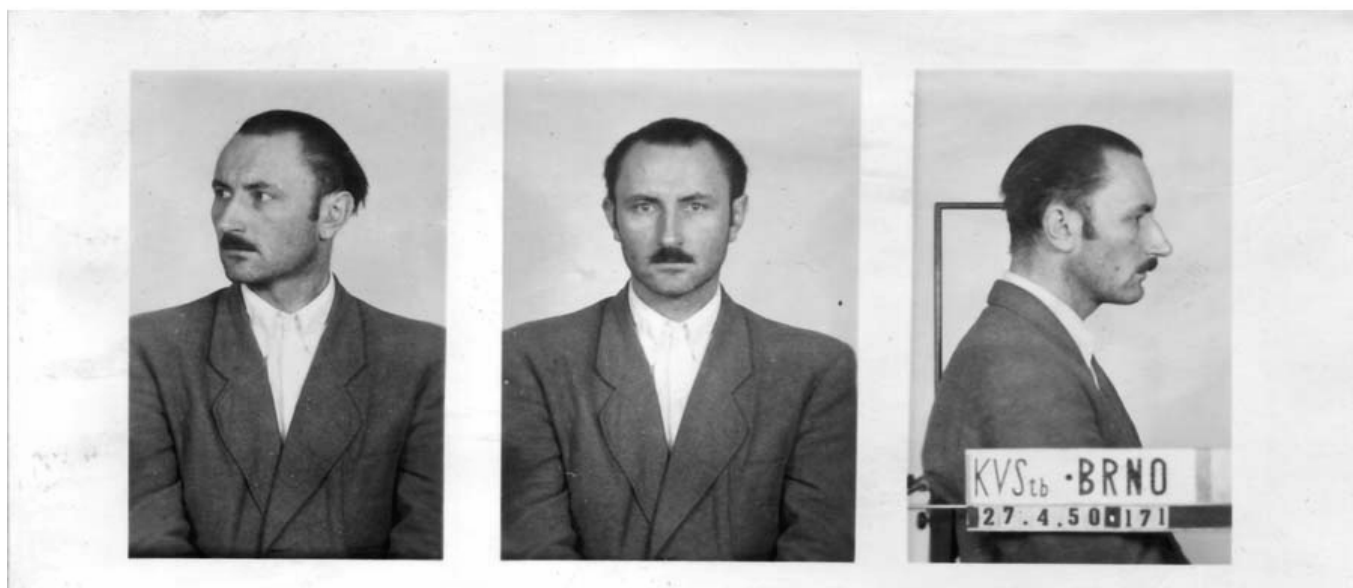
LEDEN

1. 1. 1950 – se pokusil o přechod státních hranic v oblasti Mikulova spolu se svými známými Františkem Boháčem – bývalým armádním důstojníkem – a Vladimírem Krejčíříkem **pan Jan Křížan (12.11.1915 ve Valašském Meziříčí – 14. června 1951 Brno - poprava)**, bývalý majitel pily a otec tří synů (Jana, Jiřího a Ondřeje). Býval řadovým členem národně socialistické strany (1945-únor 1948), také členem Sokola a ROH, ale ani zde nikdy žádnou významnější funkci nezastával. Po smrti otce roku 1941 se stal jedním z dědiců (vedle dvou vlastních sester a nevlastního bratra) majetku v hodnotě přibližně 3.500.000 Kčs. V roce 1939 se oženil.

Po válce mu byl jeho majetek postupně znárodňován, čemuž se snažil bránit právní cestou, nakonec však definitivně skončil jako řadový zaměstnanec u Valašských pil ve Valašském Meziříčí. Pounorové poměry a obava ze zatčení ho vedly k úvahám o emigraci, o kterou se tedy na konci roku 1949 pokusil. Během cesty na rakouskou hranici, kterou plánovali překročit v oblasti Mikulova, zastavila jejich automobil v noci na 1.1.1950 dvoučlenná ozbrojená hlídka. Poté, co byli vyzváni k návratu do Mikulova v doprovodu této hlídky, Jan Křížan smrtelně postřelil vrchního strážmistra Václava Anšlága a společně s Františkem Boháčem těžce zranil vojína Edmunda Sziklaie.

Přestože se jim potom podařilo překročit státní hranici, jejich pokus dostat se do Vídně byl zmařen. Všechny tři zadržela okupační sovětská armáda, která je již 4. ledna 1950 předala československým orgánům. Veřejné hlavní líčení se konalo v Mikulově ve dnech 12.-14. prosince 1950. Dne 14. prosince 1950 byl Jan Křížan Státním soudem Brno uznán vinným ze zločinu velezrady a odsouzen k trestu smrti. Ten byl vykonán 14. června 1951 v Brně (text napsal Mgr. Petr Mallota z ÚVZK). [na hrobě v řadě 20 v rámci Čestného pohřebiště popravených a umučených z padesátých let – III. odboj – v Praze-Řáblicích je ovšem uvedeno datum 16.06., třetí varianta zní i 14. dubna 1951].

Vazební fotografie Jana Křížana (zdroj: ABS).

1.1.1950 – od tohoto data uzákoněny povinně civilní sňatky. Proto byla zřízena a upravena obřadní síň v budově MNV. První sňatek zde ve Valašském Meziříčí uzavřeli: Karel Svoboda, nar. 15.5.1904 a Božena Hablovičová, roz. Baslová, nar. 11.3.1919.

1.1.1950 – od tohoto data jsou pověřeny vedením matrik MNV. Do úmrtní matriky zapsán téhož dne jako první zesnulý J. Chrobák, nar. 2.2.1864.

20.1.1935 – zemřel Jožka Divoký. Pedagog, výborný divadelní ochotník, nadšený cvičitel a organizátor sokolské tělovýchovy a poslední vladyka meziříčského Sokola. Jako takový byl v říjnu 1918 hlavním organizátorem převzetí moci ve městě i v okolí a zasloužil se o vznik prvních československých dobrovolnických jednotek na Valašsku. Byl hlavním iniciátorem rozkvětu sokolského ochotnického divadla v roce 1924 byl jmenován doživotním vladykou sokolské jednoty (narodil se 26.02.1866 v Ludkovicích u Luhačovic).

24.1.1945 – se narodil Milan Kremel, úspěšný soutěžní motocyklový jezdec. Podporován otcem začínal jezdit v místním Automotoklubu. Později jako tovární jezdec Povážských strojírén získal 9x titul mistra republiky v kubatuře do 125 ccm. Startoval 9x na Šestidenní a získal řadu medailí v mistrovství Evropy. Za své úspěchy obdržel titul Mistr sportu.

26.1.1890 – se narodil v Čáslavi hudební kritik Emil Dlask. Jako vyučující hudby působil na učitelském ústavu a na Gymnasiu ve Valašském Meziříčí. Jako hráč na violu byl členem Valašského kvarteta. Napsal řadu hudebních studií a kritik. Zemřel 12.4.1969 ve Valašském Meziříčí.

26.1.1905 – se narodil ve Vidči Arnošt Kubeša, národopisný pracovník, spolu s Janem Nepomukem Poláškem sběratel valašských lidových písní, v letech 1960 - 1965 ředitel Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Zemřel dne 15.12.1993 a je pohřben na Valašském Slavíně v Rožnově pod Radhoštěm.

30.1.1935 – se narodil ve Valašském Meziříčí fotograf Jiří Fojtík. Byl zakládajícím členem skupiny Profil. Věnoval se zejména reportážím a zátiším, nyní se věnuje fotografickému dokumentu.

30.1.1990 – se konala v restauraci Jednota u nemocnice schůzka iniciovaná Ing. Igorem Indruchem, Csc., která znamenala počátek obnovení činnosti Sokola ve Valašském Meziříčí.

30.01.2005 – zemřel sochař Ambrož Špetík, nositel ceny města za rok 2004, narozený 10.12.1921 v Bystřici pod Hostýnem. Po studiích na Odborné škole pro zpracování dřeva u prof. Miloše Bublíka absolvoval za německého protektorátu Školu umění ve Zlíně, kde byl žákem prof. Vincence Makovského. Pak se vrátil na Valašsko, žil a pracoval ve svém domě ve Valašském Meziříčí. Pracoval se dřevem, kamenem, tepanou mědí i pálenou hlínou. Vytvořil busty Františka Palackého (před gymnasiem) i TGM, Madonu pro Městskou knihovnu, reliéfy významných astronomů pro hvězdárnu, mozaiky v nemocnici. Jeho díla zdobí kostely na Hostýně, ve Starém Městě u Uherského Hradiště a ve Valašském Meziříčí. Je také autorem několika náhrobků pro Valašský Slavín v Rožnově p. R. a výzdoby svatebních či obřadních síní.